

והריב"ש ז"ל כתב בתשובה מ"ה וז"ל כתבו בספריהם (חכמי הטבע) שאין ידיעה שלמה רק אותה שהיא מצד החקירה ולא מצד הקבלה. ואנחנו מקבלי האמת דעתנו שהתורה שלנו שלמה שבאה אלינו במעמד הר סיני מפי הגבורה ובאמצעות אדון הנביאים ע"ה היא למעלה מהכל, וכל חקירתם אפס ותהו לערכה. עכ"ל.

תקופתו של שמעון הצדיק

והנה מתחילת שלטונם בארצנו הקדושה, השתדלו היוונים להשפיע עלינו מחכמתם, חכמת הטבע (ובסוף שלטונם גזרו גזירות להשכיח מאתנו את התורה הקדושה ולהעבירו מחוקי רצונו ית"ש). שמעון הצדיק שהיה גדול הדור וגם כהן גדול בתחילת מלכות יוון, השתדל בכל כחו לחזק את העם שישארו שלמים ונאמנים אך ורק לתורתנו הקדושה, ושלא ישימו לב כלל וכלל לחכמי יוון ודבריהם. על כן באו תמיד דבריו הקדושים לעם סגולה שהעולם עומד על ג' דברים, עסק התורה, עבודת הקודש, וגמילות חסדים. ודבריו הקדושים סותרים לגמרי את שיטת חכמי הטבע. כי תורה ועבודה וגמילות חסדים לא יעניקו לאדם, על פי טבע, אפילו פת לחם, ואיך יתקיים האדם. אבל אנחנו מקבלי התורה, מאמינים בני מאמינים יודעים שמצבנו למעלה מהטבע, והקב"ה זן ומפרנס ומכלכל העוסקים בתורה ובעבודה וגמ"ח. והצליח שמעון הצדיק בזמנו להחזיק את העם בשלימות האמונה וקיום המצוות. ולכן זכו בדורו לסייעתא דשמיא למעלה מן הטבע. וראו חבתם לפניו ית"ש כי כל מצבם בבית המקדש, יום יום ובש"ק ובימים טובים, הכל היה למעלה מהטבע.

ולכן אף שהסכימו היוונים העצומים להחריב ח"ו את בית מקדשנו, וכבר התחיל אלכסנדרוס מוקדון, התקיף שבמלכי יוון, לעלות על ירושלים, לא היינו זקוקים לחרב ולחנית ולמלחמה. שמעון הצדיק לברוש בגדי כהונה הופיע לפניו, *ומיד נכנע מלך יוון והשתחוה לפניו. קדושת

* ומיד נכנע מלך יוון כו'. הנה המהר"ל ז"ל בביאורי אגרות שבת (פ' במה מדליקין) מעמיק בענין נס חנוכה ונצחון החשמונאים, ובין דבריו כותב שהיוונים יכלו לטמא כל השמנים שבהיכל, כי בהיכל יש מנורה בת ד' קנים, כנגד ד' ימי השבוע כו', סמל הנהגה טבעית של

ultimate example of behaving in acc. ימים טובים

התורה, שהיא למעלה מהטבע, הכניעה את בעלי חכמת הטבע. על כן זכה שמעון הצדיק להמנות כבן זוג להחשמונאים הקדושים, כי הוא זכה להחזיק בדורו את עם בני ישראל במדריגה הדרושה לכתחילה, ולכן היה מצבם למעלה מהטבע.

תקופתו של אנטיגנוס איש סוכו

אמנם לאחר תקופת שמעון הצדיק הצליחו היוונים להתחיל להשפיע על אחינו בני ישראל מיסודות חכמת הטבע. וידוע, כי איש הטבע דואג תמיד על קיומו ופרנסתו בעוה"ז. ועל כן מעשיו בדרך כלל נעשים על מנת לקבל פרס. כי תורה ועבודה, כולה לשם שמים, אין נמצאים אלא באלו השתולים על מימי התורה והיראה על טהרת הקודש. וזה פשוט. *על כן בא אנטיגנוס איש סוכו בדורו להחזיק את העם בדבריו — אל תהיו כעבדים המשמשין את הרב על מנת לקבל פרס וכו'. וכבר פירש (שם)

הקב"ה בעולמו. ובטבע יכלו היוונים להשתלט עלינו. והרי היכ"ל בגימטריא ס"ה, יו"ן בגימטריא ס"ו. אמנם פח"א לא יכלו לטמא, כי הי' מונח בחותמו של כהן גדול, וכהן גדול הוא בבחינת למעלה מהטבע, כי נכנס לבית קודש הקדשים (יותר פנימה מההיכל) ושם מונח הארון. מקום התורה הק' שהיא למעלה מהטבע נולכן נתנה לחמשים יום, ד' פעמים ד', ועוד א' — למעלה מהטבע. ובלמעלה מהטבע — בכוח התורה — אנו מתגברים על יוון. ולכן הדליק הפך ח' ימים, סמל למעלה מהטבע. וגם כל הנצחון על היוונים הי' רק ע"י בית חשמונאי הנהגים הגדולים. ע"ש בדבריו הנפלאים.

ולפי"ז, כל זה רמז לנו הקב"ה כבר בימי שמעון הצדיק, שמלך יוון נכנע והשתחוה לכהן הגדול, כוח קדושת התורה. ואילו היו אז מתחזקים נגד חכמת יוון וכו', לא היו היוונים שולטים עלינו לעולם. ודו"ק.

* וישע"כ בא אנטיגנוס איש סוכו בדורו כו'. הנה להלן באבות (מ"ד) תנן יוסי בן יעזר כו' ויוסי בן יוחנן כו' קבלו מהם. יוסי בן יעזר כו' אומר יהי ביתך בית ועד לחכמים והוי מתאבק בעפר רגליהם כו'. יוסי בן יוחנן כו' אומר יהי ביתך פתוח לרוחה ויהיו עניים בני ביתך כו'. ע"כ. ולהלן הבאנו בס"ד דברי הרמב"ם ז"ל שהיוונים גזרו על ישראל שלא יסגור אדם את פתח ביתו, כדי לא יתיחד להתעסק בשום מצוה. ומגזירה זו — על פתחי בתיהן של ישראל, משמע שמקדם הי' ניכר השפעת היוונים הכופרים על בתיהן של ישראל, וכמש"ל שהחכמה הטבעית הביא כמה מבני עמנו להתגשם. ואדם מגושם עושה את ביתו למקום תאוה ותענוג גשמי, ואינו מכניס לביתו לא ת"ח להשמיע דברי תורה, ולא עניים. וזה פשוט. וע"כ באה הגזירה על פתח הבית. ויוסי בן יעזר ויוסי בן יוחנן באו בדבריהם לטהר את בתיהן של ישראל, לתורת ד' תמימה ולגמילת חסדים. וזה פשוט.

828

מאן זב סידת פליטה (יוסף דאקוס) בן שמעון סבבי ק"ח"א מ"ה
זה אלכסנדר/חיים של טבע באנטיסטר (ב"י נס טאב"ה ב"ן ית' חנו
הקודש "כפ סבא" - "ד"ר של אס/סבא" שחטא ב"ן ירושלים וב"ן
"קיסר" ויחשבו אים אחר ז' אדם חרבו שתיק - אל טואן ע"י טבול
חיה קטריה ויטבי ירושלים; חובה; ירושלים ויטבי קיסריה - טא

החסיד יעב"ץ ז"ל שישנם ב' סוגי עבדים, מקנת כספו, ויליד ביתו. מקנת כספו, הם רוב העבדים הנמכרים, שהם שבויים או גנובים לא עשו מאומה כי שמו אותם שם. ולכן יעבדו את אדוניהן על כרחן ובעצבון ומקוים לברוח, ובשעת עבודתם כל מטרתם לקבל שכר. הסוג השני יליד ביתו, עבד בן עבד שגדל וחונך להיות עבד ואין לו שמחה יותר גדולה מזו שזוכה לשמש את הרב, ובוודאי לא יברח ובוודאי לא עולה על דעתו לבקש שכר. וזה מ"ש דוד ע"ה אני עבדך בן אמתך, כי יליד בית אני שיעבוד את רבו בתמידות ובשמחה, פתחת למוסרי, לא תצטרך לענות בכבל רגלי (שלא אברח), כי ברצון נפשי אעבדך בשנים רבות, עכ"ד. אמנם חכמת הטבע השפיעה על בני עמנו, לאחר תקופת שמעון הצדיק, לעשות חשבונות טבעיים במעשיהם בגדר על מנת לקבל פרס. ולכן במקדש נשתנה מצבם ממצב למעלה מהטבע למצב טבעי, פעמים דולק פעמים אינו דולק וכו'. וכפי מש"כ לעיל בשם הרמב"ם והרמב"ן שכל מצבנו תלוי בכמות ובאיכות תורתנו ומצוותנו.

*
הענין הזה -
ב' חלקים,
האלו חלקים
על זה
והאלו חלקים
על זה, ע"כ
שלה עמו
קשור. כיון
שלה עמו
השורה
כיון שהלוי
אנטי טור
למה חנה
אם זה להפסד
יואלו ס' מוסר
א"ע

וראה ש' דברי רמב"ן בסוף פרק ט' שמואל בפירוש דברי ר' אבהו
שמעון יצא עם אלון התבור והוא אלון השעשע כבת תמרת
העבד והפן מה יש מסביב אלון בשורה התמה' כד' לו משנה זו מה פשוט
ח"ט וי"ט - נ"ן
היות את פדולס באור האמת א"ק שפ"ט. ע"כ

למה קבעו חנוכה ח' ימים ולא ז'

והנה בגמ' שבת (כ"א:) איתא, מאי חנוכה, דתנו רבנן בכ"ה בכסלו יומי דחנוכה תמניא אינון כו' שכשנכנסו יוונים להיכל, טמאו כל השמנים שבהיכל. וכשגברה מלכות בית חשמונאי ונצחום, בדקו ולא מצאו אלא פך אחד של שמן שהי' מונח בחותמו של כה"ג, ולא הי' בו אלא להדליק יום אחד. נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים וכו'. ועי' בב"י הלכות חנוכה (סי' תר"ע) שהק' ח"ל ואיכא למידק למה קבעו ח' ימים, דכיון דשמן שבפך הי' בו כדי להדליק יום א', נמצא שלא נעשה נס אלא בד' הלילות כו'. ע"ש מה שתירץ. והמאירי ז"ל בשבת (שם) כבר קדמו בקושיא זו, ותירץ דגם ביום ראשון הי' נס, כי עצם מציאת הפך שלא נטמא הי' נס.

ודברי המאירי מובנים היטב עפ"י משכ"ל בשם הב"ח שהביא ברייתא דהיוונים הרשעים ציוו במיוחד לבטל הדלקת המנורה, וע"כ באו חיליהם וטמאו כל השמנים, ע"ש. ולפי"ז הי' כאן נס גדול. כי היוונים נכנסו בהמון חיליהם למקדש, ובזדון לבם בדקו וחסטו בכל כוחם למצוא שמן כדי לטמאו. ובכל זאת נשאר פך אחד שלא מצאו, ונשאר בטהרה. וכשגברו החשמונאים עליהם ונכנסו למקדש, מועטים וחלשים עיפיים ויגעיים, בדקו ותיכף מצאו את הפך הטהור. נס גדול הי' שם. ואח"כ נעשה עוד נס כשדלק ח' ימים במקום יום א'.

מוסר השכל גדול מנס פך השמן

ולענ"ד יש כאן מוסר השכל גדול. כי בעצם שני הנסים קשורים זה בזה. כי פך שמן שנשאר בטהרה בזמן שכל הפכים במקומו נטמאו ככוונה ובזדון, הפך הזה הוא פך נסי, ר"ל עצם קיומו הוא נס. וא"כ ממילא דורשים ממנו אח"כ שיעשה מעשה נסים, ולא כסתם פכים כמוהו הדולקים יום אחד כטבעם. ולפי"ז בזמננו ודורנו זה אשר כל אחד מישראל שנשאר טהור בדיעותיו ובאמונתו ונאמן לתורה ולמצוות, - הוא נס גדול, כי הלא רבי רבבות מאחב"י נשמדו לפני כמה עשרות שנים, ורבי רבבות נתבוללו בין הגוים ונשתמדו, ואכמ"ל. וכל הנשאר נאמן לד' ולתורתו ית"ש צריך לראות את עצמו כפך של נס שבימי החשמונאים, וא"כ חייב כל או"א לעשות מעשה נסים, דהיינו להתרחק מה יותר מחמדת הממון ותענוגי העוה"ז, ולקדש מיטב כוחותיו להשלמת נפשו בתורה ויר"ש וגמ"ח, ולהשפיע גם על אחרים להתקרב לתורת ד'. מפך נס דורשים מעשה נס.

אמנם במשך הזמן, ממדריגה של עבודה על מנת לקבל פרס, עוד ירדו למדריגה של התרשלות בעבודה הקדושה. ואז גזרו היוונים גזירות לבטל מהם העבודה. וה"ל הב"ח ז"ל (הטור או"ח הלכות חנוכה סי' תר"ע) בחנוכה עיקר הגזירה היתה על שהתרשלו בעבודה ועל כן היתה הגזירה לבטל מהם העבודה. כדתניא בברייתא שגזר עליהם לבטל התמיד. ועוד א"ל מצוה אחת יש בידן, אם אתם מבטלים אותה מידם כבר הם אבודין. ואיזה זה, הדלקת מנורה שכתב בה להעלות נר תמיד, כל זמן שמדליקין אותן תמיד הם עומדין כו'. עמדו וטמאו כל השמנים. וכשחזרו בתשובה למסור נפשן על העבודה הושיעם ד' על ידי כהנים עובדי העבודה בבית ד'. ע"כ נעשה הנס ג"כ בנרות תחת אשר הערו נפשם למות על קיום העבודה. ולפיכך לא קבעום אלא להלל ולהודות שהיא העבודה שבלב. עכ"ל. כמה נפלאים דבריו הקדושים ז"ל שנאמרו בקיצור רב. והם הם קיום דברי הרמב"ם והרמב"ן הנ"ל שכיון שחזרו לעבודת ד' בלב שלם ובמסירות נפש, מיד זכו למצב של למעלה מהטבע.